

לשוננו לעם

עורכים: א' אברונין, מ' אזרחי וי' פרץ

מתוך

כרך א, חוברת ה-ו, תש"ו

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

ש' מיליקובסקי

כתף — שכם

באחד העתונים ברשימה הדנה על הלי-
קוי שביינו הצבוריים באו הפסוקים
האלה: „הבינותי שהוא (מר עמיקם) העמים
על שכמיו את התפקיד הזה. — למה
אפוא להניח העומס הזה על שכמיו
של איש אחד?” הכותב השתמש בשם
שכם ברבוי זוגי (הן יותר מזוג איברים
אי אפשר שיהא אצל אדם אחד) והוא סבור,

כנראה ש"כתף" ו"שכם" היינו הך ואינם
 אלא שמות נרדפים לעצם אחד, וכשם
 ש"כתף" יש "ובין כתפיו ישכן" (דברים
 לג, יב) צריך לומר גם "שכמיו". אבל
 כנגד זה הן נאמר: "כתפי משכמה תפול"
 (איוב לא, כב) משמע, שכתף ושכם הם
 שמות המציינים שני חלקי גוף שונים.
 טעות זו, כנראה, באה מזה, שה"רבי"
 בחדר היה מתרגם את שני השמות הללו
 לאידיש—אקסעל. על כתף—אפין אקסעל,
 על שכם—אפין אקסעל, באמת מכונה בשם
 כתף ראשי הזרועות הנוגעים בשכם מימין
 ומשמאל (שולטער בלע"ז) ובשם שכם —
 הקצה העליון של הגב בין הכתפים (ריקקען
 בלע"ז), ובניגוד לשם כתף, שהוא ממין
 נקבה, כדרך כל שמות האיברים הזוגיים
 בבעלי החיים (כל כתף מרוטה — יחזקאל
 כט, יח), בא שכם, שהוא שם אבר יחידי
 אצל אדם, במין זכר. דוגמה: "ולעבדו
 שכם אחד" (צפניה ג' ט).
